

Κιβωτός της νεοελληνικής γλώσσας

(Του Γεωργίου Σ. Πλακιά)

Μολονότι εμείς οι Έλληνες έχουμε το προνόμιο να ομιλούμε την αρτιότερη, εκφραστικότερη, μουσικότερη, πλαστικότερη και πλουσιότερη γλώσσα του κόσμου, εντούτοις το ενεργό λεξιλόγιό μας είναι ποσοτικά ισχνό και ποιοτικά υποβαθμισμένο. Είναι στατιστικά βεβαιωμένο ότι το 80% των λέξεων ή φράσεων, τις οποίες καταλαβαίνουμε από τα συμφραζόμενα, ως ακροατές ή αναγνώστες, αδυνατούμε να τις χρησιμοποιήσουμε στον προφορικό και το γραπτό λόγο. Όσες, δε, λέξεις ή φράσεις παραμένουν επί μακρόν σε αχρησία ή στα αζήτητα, τελικά καταλήγουν στο νεκροταφείο της Ιστορίας, με άμεσο επακόλουθο τη δραματική συρρίκνωση του λεξιλογίου σε ατομικό και εθνικό επίπεδο. Επομένως, για να θεραπεύσουμε ριζικά την λεξιπενία μας, δεν έχουμε παρά να μετατρέψουμε το ανενεργό λεξιλόγιο σε ενεργό.

Η δυσκολία στην έκφραση και τη διατύπωση του λόγου οφείλεται τόσο στην πολυσημία των λέξεων, όσο και στις συντακτικές τους ιδιαιτερότητες, που καθιερώθηκαν νομοτελειακά στο διάβα πολλών αιώνων. Επί παραδείγματι: Η πρόθεση «μετά» μπορεί να δηλώνει τόπο, χρόνο, τρόπο, ακολουθία και συνοδεία. Η πρόθεση «επί» συντάσσεται πότε με γενική (π.χ εφ' όλης της ύλης), πότε με αιτιατική (π.χ επί σειράν ετών) και πότε με δοτική (π.χ συνελήφθη επ' αυτοφώρω). Το ρήμα «αλλάζω» είναι μεταβατικό, (π.χ άλλαξα την επίπλωση) και αμετάβατο (π.χ άλλαξε η κατάσταση). Το ρήμα γδέρνω έχει κυριολεκτική σημασία, όταν λέμε «γδέρνω το αρνί» και μεταφορική, όταν λέμε «γδέρνω τους πελάτες».

Γίνεται, άρα, φανερό ότι για το σωστό χειρισμό της μητρικής μας γλώσσας, δεν αρκεί να γνωρίζουμε την ακριβή έννοια της κάθε λέξης. Πρέπει, παράλληλα, να έχουμε την ικανότητα να συνθέτουμε τα μέρη του λόγου σε λογικές προτάσεις, σύμφωνα με τους ισχύοντες γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες. Οι ασύνδετες λέξεις δεν είναι παρά σκόρπια λιθάρια. Χρειάζεται

μεγάλη μαστοριά για να δομηθούν σε καλαίσθητα και χρηστικά σύνολα. Δεδομένου, μάλιστα, ότι ο άνθρωπος σκέπτεται, εκφράζεται, στοχάζεται, ονειρεύεται, αντιλαμβάνεται και επικοινωνεί με λέξεις, η εκφραστική δυστοκία συνιστά πνευματική και κοινωνική αναπηρία, αλλά και έλλειμμα δημοκρατίας. Γιατί, όταν αδυνατείς να επικοινωνείς με τους άλλους επί ίσοις όροις, απαλλοτριώνεις την ελευθερία σου και χάνεις την αυτονομία σου, μεταβαλλόμενος σε παθητικό ακροατή και άβουλο μέλος της κοινωνίας. Έτσι, σε μια δημοκρατική χώρα όπου ο διάλογος συνιστά την πεμπτούσια της Δημοκρατίας, η δυσχέρεια στην εκφορά του λόγου φιμώνει τη σκέψη και δημιουργεί αναπόδραστα σοβαρό δημοκρατικό έλλειμμα.

Ο λεξιλογικός πλούτος της εθνικής μας γλώσσας εννουχίζεται επικίνδυνα και από τις λέξεις πασπαρτού, οι οποίες υποκαθιστούν σημασιολογικά εκατοντάδες λέξεις με ειδικότερες και δοκιμότερες σημασίες. Επί παραδείγματι, το ρήμα κάνω υποκαθιστά εννοιολογικά πάνω από 350 λέξεις με ακριβέστερες σημασίες. Έτσι λέμε:

- ▶ Η μητέρα μου κάνει εξαιρετικό στιφάδο (αντί μαγειρεύει ή παρασκευάζει).
- ▶ Η Καλαμάτα κάνει το καλύτερο λάδι (αντί παράγει ή βγάζει).
- ▶ Φέτος έκανα πέντε τόνους καλαμπόκι (αντί παρήγαγα, συγκόμισα ή σόδιασα).
- ▶ Έκανε το γύρο του κόσμου με αερόστατο (αντί πραγματοποίησε).
- ▶ Η γάτα έκανε πέντε γατάκια (αντί γέννησε).
- ▶ Η κόρη μας έκανε δίδυμα (αντί γέννησε ή έτεκε).
- ▶ Έκανε πολλά λεφτά από το εμπόριο φρούτων (αντί έβγαλε, οικονόμησε ή κέρδισε).
- ▶ Η καμαριέρα κάνει τα κρεβάτια άπαξ της ημέρας (αντί τακτοποιεί, συγυρίζει ή στρώνει).
- ▶ Για να αδυνατίσω κάνω δέκα χιλιόμετρα την ημέρα (αντί δια-

νύω, βαδίζω ή περπατώ).

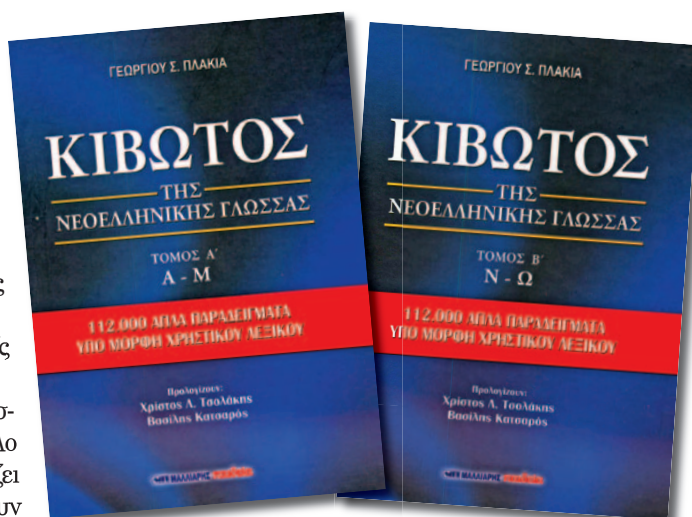
- ▶ Έκανε πολλά χρόνια δήμαρχος Σερρών (αντί χρημάτισε ή διετελέσε).
- ▶ Πόσα χρόνια έκανες στην Αστυνομία; (αντί υπηρετησε).
- ▶ Δεν έχω κάνει ακόμα τις ασκήσεις της Φυσικής (αντί λύσει).
- ▶ Έχω να κάνω δυο χρόνια διακοπές (αντί πάω).

Οι λέξεις πασαρτού προδίδουν γλωσσική ένδεια και ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την λεξιπενία που μαστίζει τους Νεοέλληνες. Σ' αυτές καταφεύγουν συνήθως τα νωθρά μυαλά. Δεδομένου ότι οι λέξεις πασαρτού είναι αρκετές εκατοντάδες, γίνεται φανερό οποία αιμορραγία υφίσταται το εθνικό μας λεξιλόγιο εξ αυτής της αιτίας! Εάν δεν ανακοπεί η τάση αυτή, η εθνική μας γλώσσα κινδυνεύει να συρρικνωθεί σε μερικές εκατοντάδες λέξεις. Κατά τα άλλα, εμείς θα εξακολουθούμε να καυχώμαστε ότι είμαστε κληρονόμοι της πλουσιότερης γλώσσας του κόσμου! Και ασφαλώς τότε θα τρίζουν τα κόκαλα των ευκλεών προγόνων μας μπροστά σ' αυτό το γλωσσικό μας κατόντημα!

Με την καθιέρωση τη Δημοτικής ως επίσημης γλώσσας της Εκπαίδευσης και της Δημόσιας Διοίκησης και τη συνακόλουθη εφαρμογή του μονοτονικού συστήματος, η εθνική μας γλώσσα μετατράπηκε σε άναρχο γλωσσικό πεδίο, όπου ο καθένας ακολουθεί τους δικούς του ορθογραφικούς και συντακτικούς κανόνες, τους οποίους προσπαθεί να επιβάλει και στους άλλους. Σήμερα η εθνική μας γλώσσα τείνει να απογυμνωθεί από όλα τα λόγια στοιχεία που την συνδεαν με την παράδοση και τις αρχαίες πηγές της. Όλες οι λέξεις της καθαρεύουσας πέρασαν από προκρούστεια κλίνη, για να συμφωνήσουν με τη μαλλιारी γλώσσα των ακραίων δημοτικιστών. Έτσι, τα επιρρήματα «αμέσως», «επομένως», «προηγούμενος» και «ομολογούμενος» έγιναν «άμεσα», «επόμενα», «προηγούμενα» και «ομολογούμενα» αντίστοιχα, μολοντί ο πολύς λαός εξακολουθεί να τα χρησιμοποιεί με την ιστορική τους μορφή.

Το πρόβλημα της γλώσσας μας δεν είναι μόνο ποσοτικό, αλλά και ποιοτικό. Καθημερινά γινόμαστε αυτήκοι μάρτυρες της βαναυσης κακοποίησης της από τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, τα οποία διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό το γλωσσικό αισθητήριο του κοινού. Αλλά και τα επώνυμα πρόσωπα, όταν οσλοικίζουν ή βαρβαρίζουν ή ακυρολεκτούν κατά την εκφορά του λόγου τους, δίνουν το κακό παράδειγμα στους νέους, οι οποίοι αναπτύσσουν το γλωσσικό τους αισθητήριο περισσότερο μιμητικά και λιγότερο ενεργητικά. Όταν, μάλιστα, τα μαργαριτάρια των επωνύμων επαναλαμβάνονται συχνά, με την πάροδο του χρόνου καθιερώνονται σε όλες τις μορφές επικοινωνίας, εκτοπίζοντας εν ταυτώ τα αντίστοιχα δόκιμα γλωσσικά στοιχεία. Με άλλα λόγια, το επαναλαμβανόμενο λάθος εξοστρακίζει το ορθό, όπως το κακό νόμιμο εκτοπίζει από την κυκλοφορία το καλό! Έτσι η γλώσσα εξελίσσεται προς το χειρότερο κι όχι, ως έδει, προς το καλύτερο.-

Η ποιότητα του λόγου υποβαθμίζεται, επίσης, και από την αδόκιμη χρήση των λόγιων φράσεων, των ιδιωτισμών, των παροιμιακών φράσεων, των παροιμιών και των αρχαίων ρητών ή γνωμικών. Το πολύτιμο αυτό κεφάλαιο, το οποίο η γλώσσα μας κουβαλάει από αρχαιοτάτων χρόνων, όταν χρησιμοποιείται δόκιμα, εμπλουτίζει, επιρρωνύει, αρτιώνει και διανθίζει το λόγο. Σημει-

ωτέον ότι μία παροιμία ή παροιμιακή φράση χρησιμοποιείται εύστοχα, μόνο όταν αυτή εκφέρεται από τον ομιλητή την κατάλληλη στιγμή προς επίρρωση ή επιβεβαίωση ή σαρκασμό των προρρηθέντων. Όταν όμως αυτή εκστομίζεται εικη και ως έτυχε, δηλαδή σε πλήρη αναντιστοι-

χία προς την τρέχουσα επικοινωνιακή περίσταση, απογυμνώνεται εντελώς από το συμβολικό της νόημα. Ρώτησα δέκα γνωστούς μου τι σημαίνει η παροιμία: «Λαγός τη φτέρη κούναγε, κακό κεφαλιού του!» και έλαβα δέκα διαφορετικές απαντήσεις!

Η εθνική μας γλώσσα υποβαθμίζεται ποιοτικά και από την ξενομανία των Νεοελλήνων, η οποία δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για την ανεξέλεγκτη εισβολή στη γλώσσα μας ξένων άκλιτων λέξεων. Εάν συνεχιστεί η τάση αυτή, η νεοελληνική γλώσσα μοιραία θα εξελιχθεί σε μια μιζοβάρβαρη γλώσσα, αποκομμένη εντελώς από τις αρχαίες πηγές της και τη λόγια παράδοσή της. Εάν κυκλοφορήσετε τη νύχτα σε οποιαδήποτε μεγαλούπολη της χώρας, είναι αμφίβολο αν θα συναντήσετε έστω και μία ελληνόγλωσση φωτεινή επιγραφή, που να υποδηλώνει ότι βρίσκεστε σε ελληνικό έδαφος. Ειδικά τα επώνυμα πρόσωπα, είτε από κακώς εννοούμενο ελιτισμό είτε από κενοδοξία ή οπουδαιοφάνεια, εμπλουτίζουν το λόγο τους με μεγάλο αριθμό ξένων άκλιτων λέξεων, οι οποίες μέσω του μιμητισμού περνούν στο εθνικό μας λεξιλόγιο, εκτοπίζοντας εν ταυτώ τις αντίστοιχες ελληνικές λέξεις.

Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι ο άνθρωπος εγκέφαλος αφομοιώνει καλύτερα τις αισθητοποιημένες έννοιες, παρά τις αφηρημένες. Έτσι εξηγείται γιατί τα περισσότερα αισθητά πράγματα έχουν και μεταφορική σημασία. Είναι έκδηλη η νομοτελειακή τάση της γλώσσας να μην εκφράζει τις αφηρημένες έννοιες κυριολεκτικά (δηλαδή με ξεχωριστές λέξεις), αλλά με άλλες λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν αισθητά πράγματα και έχουν παραπλήσιο με αυτές βάθος. Επί παραδείγματι λέμε: πολικό ψύχος, αντί δριμύ ψύχος, βρέχει με το τουλούμι, αντί βρέχει δυνατά, τρώει σαν γουρούνι, αντί τρώει λαίμαργα. Την τάση αυτή πρώτος επισήμανε ο Αριστοτέλης με τη ρήση: «ουδέν εν τη νοήσει, ο μη πρότερον εν τη αισθήσει». Δηλαδή δεν υπάρχει τίποτε στη νόηση που να μην προϋπήρξε σε κάποια αίσθηση. Για να απογειωθεί η σκέψη μας χρειάζεται στέρεο αισθητηριακό υπόβαθρο. Όσο πιο πολλές αισθήσεις δημιουργούν αυτό το αισθητηριακό υπόβαθρο, τόσο βαθύτερα αποτυπώνονται στη μακροχρόνια μνήμη οι αφηρημένες έννοιες. Το ανθρώπινο μυαλό τίποτε δεν απεχθάνεται περισσότερο από τους εννοιολογικούς ορισμούς των λέξεων.

Ο άνθρωπος καλλιεργεί το γλωσσικό του αισθητήριο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του με κύρια εργαλεία τη μίμηση, τη διδαχή, την ανάγνωση, τη γραφή και την άσκηση. Όμως,

ο ευκολότερος και αποτελεσματικότερος τρόπος καλλιέργειας του γλωσσικού αισθητηρίου είναι η ανάγνωση βιβλίων ποικίλης ύλης. Είναι γενικά διαπιστωμένο ότι οι μανιώδεις αναγνώστες βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών διακρίνονται για την ορθοέπεια και την εκφραστική τους άνεση. Και τούτο, διότι έχουν τη δυνατότητα να συνάγουν άμεσα από τα συμπραζόμενα την ακριβή σημασία και την ορθή σύνταξη της κάθε λέξης, καταγράφοντας συνειρμικά στη μακροχρόνια μνήμη τους.

Όλα τα λεξικά, τα οποία εκδόθηκαν μετά την καθιέρωση της Δημοτικής ως επίσημης γλώσσας της Εκπαίδευσης και της Δημοσίας Διοίκησης, παρά την επιστημονική τους αρτιότητα, δεν κατάφεραν να αναχαιτίσουν τη συρρίκνωση και την ποιοτική υποβάθμιση της εθνικής μας γλώσσας. Και τούτο, διότι οι συγγραφείς των λεξικών αυτών έδωσαν μεγαλύτερη έμφαση στους ορισμούς των λέξεων, παρά στις συντακτικές τους ιδιαιτερότητες και στη δυναμική συσχέτισή τους με τα λοιπά χαρακτηριστικά του ζέοντος λόγου. Εκτός αυτού, φόρτωσαν τις λέξεις με πλήθος λεξιλογικών πληροφοριών, οι οποίες, εντέλει, απομείωσαν το χρηστικό ρόλο των λεξικών. Αλήθεια, τι χρειάζονται όλες αυτές οι πληροφορίες για μια λέξη, όταν ο χρήστης αδυνατεί να τη χρησιμοποιήσει στην πράξη; Τι ωφελεί να εφοδιάζουμε τον πολέμιστή με πολλά πυρομαχικά, όταν δεν ξέρει να χειρίζεται το όπλο του; Σοφός εστίν ο χρήσιμ' ειδώς, ουχ ο πολλά ειδώς, έλεγε ο Αισχύλος.-

Οι παραπάνω παθογένειες της εθνικής μας γλώσσας μού ενέπνευσαν την ιδέα να συγγράψω ένα γλωσσικό βοήθημα, που να είναι απαλλαγμένο από όλα τα μειονεκτήματα των νεοελληνικών λεξικών και σύμφωνα με το γενετικό τρόπο που αφομοιώνει τη γλώσσα ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Ήδη, μετά από δεκαετή επίπονη προσπάθεια, βρήκομαι στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσω στο ελληνικό κοινό την «ΚΙΒΩΤΟ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ», που φιλοδοξεί να αποτελέσει το ανάχωμα στην υποβάθμιση της γλώσσας και τη συρρίκνωση του λεξιλογικού της πλούτου. Το πόνημα τούτο έχει μεν τη μορφή λεξικού για χρηστικούς λόγους, αλλά δεν είναι λεξικό ούτε ως προς τη φιλοσοφία του ούτε ως προς τον προορισμό του. Ο ρόλος του είναι πρωτεύοντως παιδευτικός και δευτερευόντως χρηστικός. Δεν ακονίζει τη μνήμη του χρήστη, αλλά το γλωσσικό του αισθητήριο. Δεν παρέχει ιδιαίτερες πληροφορίες για κάθε λέξη, αλλά αφήνει τις λέξεις να αυτοσυστήνονται και να αυτοπροσδιορίζονται μέσα από τα συμπραζόμενα. Δεν παραπέμπει από λέξη σε λέξη, αλλά δίνει απαντήσεις παραχρήμα και επί τόπου. Χωρίς να κουράζει τον αναγνώστη, τον ταξιδεύει στο μαγευτικό κόσμο της ζωντανής γλώσσας και τον δροσίζει με τα νάματα της ακένωτης σοφίας των προγόνων μας. Κι όλα αυτά τα επιτυγχάνει, χάρις στην πρωτότυπη δομή του και τη μοναδική απλότητά του.-

Το εν λόγω πόνημα περιλαμβάνει 16.000 κύρια λήμματα, τα οποία επελέγησαν από το ενεργό λεξιλόγιο της νεοελληνικής γλώσσας, με κριτήριο την πολυσημία τους και το βαθμό δυσκολίας στη χρήση τους, χωρίς καμιά διάκριση ως προς την προέλευσή τους. Αρχαίες ή λόγιες λέξεις και φράσεις, τις οποίες δεν εκτόπισε η νομοτελειακή εξέλιξη της γλώσσας, συμπεριλήφθηκαν ανεπιφύλακτα στο προκείμενο λημματολόγιο, ως αξεχώριστο κομμάτι της λαλούμενης γλώσσας. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η λαλούμενη σήμερα γλώσσα δεν είναι ούτε καθαρεύουσα ούτε Δημοτική. Είναι η αρχαία ελληνική γλώσσα, όπως αυτή εξελίχθηκε νομοτελειακά στο διάβα τριάντα και πλέον αιώνων.

Κάθε λήμμα συνοδεύεται από μια σειρά παραδειγμάτων, τα

οποία αισθητοποιούν όλο το σημασιολογικό και χρηστικό φάσμα του λήμματος. Κάθε παράδειγμα αποτελεί μια ξεχωριστή πρόταση με πλήρες νόημα, η οποία περιέχει σε έντονη γραφή την ερμηνευόμενη λέξη ή φράση. Στο τέλος εκάστου παραδείγματος παρατίθενται σε παρένθεση με πλάγια στοιχεία τα αντίστοιχα ερμηνεύματα, τα οποία είναι διατυπωμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να συμφωνούν γραμματικά και συντακτικά με το ερμηνευόμενο γλωσσικό στοιχείο. Έτσι, παρέχεται η ευχέρεια στο χρήστη να διατυπώνει την ίδια πρόταση με περισσότερους του ενός ισοδύναμους τρόπους, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημά της. Δηλαδή, εάν σε ένα ερμηνευόμενο στοιχείο αντιστοιχούν Ν ερμηνεύματα, ο χρήστης έχει στην εκφραστική του φαρέτρα Ν+1 ισοδύναμους τρόπους για τη διατύπωση της ίδιας πρότασης.

Στα 112.000 παραδείγματα της «Κιβωτού» περιλαμβάνονται 5.000 παροιμίες, γνωμικά και ρητά, καθώς και πάμπολλες σοφές ρήσεις. Τοιούτοτρόπως ο χρήστης έχει τη δυνατότητα όχι μόνο να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του, αλλά και να γίνεται κοινωνός της διαχρονικής σοφίας του λαού μας.

Η «ΚΙΒΩΤΟΣ» μέσα από τα 112.000 παραδείγματα ζωντανεύει χιλιάδες λέξεις, οι οποίες ήταν καταδικασμένες να εκλείψουν οριστικά από το ενεργό λεξιλόγιό μας. Ο χρήστης της Κιβωτού έχει τη δυνατότητα να μετατρέψει άμεσα το ανενεργό λεξιλόγιο σε ενεργό και να ζήσει στιγμές γλωσσικής ευφορίας. Εφεξής, όλοι οι Έλληνες, οι οποίοι ακούν ή διαβάζουν την ίδια ιδιωματική φράση ή την ίδια παροιμία, θα την ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο κι όχι ο καθένας κατά το δοκούν, όπως συνέβαινε μέχρι τώρα. Ο χρήστης της Κιβωτού θα έχει την ευχέρεια να διορθώνει τα δικά του γλωσσικά σφάλματα, αλλά και να εντοπίζει τα σφάλματα των επωνύμων, για να μην τα επαναλαμβάνει άκριτα ή μμητικά. Η Κιβωτός εξοπλίζει την εκφραστική φαρέτρα του χρήστη με μια μεγάλη γκάμα επιλογών και τον απαλλάσσει οριστικά από τον γλωσσικό παρωπιδισμό που επέβαλλαν τυραννικά στη σκέψη του οι λέξεις πασπαρτού. Έτσι, απελευθερώνεται ένας πραγματικός γλωσσικός πακτωλός, για να εκφράζεται ο χρήστης ελεύθερα σε όλες τις επικοινωνιακές μορφές του ζωντανού λόγου. Ιδιαίτερα οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να αποκτούν, μέσω της Κιβωτού, το επιθυμητό γλωσσικό επίπεδο, χωρίς την ανάγκη προσφυγής σε ιδιωτικά Φροντιστήρια ή σε πανάκριβα ιδιαίτερα μαθήματα.

Η «ΚΙΒΩΤΟΣ» είναι δομημένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να αναγνωστεί ευχάριστα, όπως ένα καλό περιοδικό ποικίλης ύλης. Σ' αυτό δε συντείνει τόσο το κατάλληλο μέγεθος των τυπογραφικών στοιχείων, όσο και η πρωτότυπη αρχιτεκτονική του κειμένου. Ο αναγνώστης που θα εντυφλήσει στις 2553 σελίδες της «Κιβωτού» θα αποκομίσει σε σύντομο χρονικό διάστημα τόσα, όσα δεν θα αποκόμιζε, διαβάζοντας εκατοντάδες βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά.

Εν κατακλείδι, η «Κιβωτός της νεοελληνικής γλώσσας» φιλοδοξεί να καταστήσει τον αναγνώστη όχι μόνο ευφραδέστερο και σοφότερο, αλλά και πρόθυμο να υπερασπιστεί την εθνική μας γλώσσα –τη γλώσσα των επιστημών και των Ιερών Ευαγγελίων – με τον ίδιο πατριωτισμό που θα υπερασπιζόταν –χρείας τυχούσης – την εδαφική ακεραιότητα της πατρίδας μας. Η επίτευξη του στόχου αυτού θα είναι η μεγαλύτερη ηθική ανταμοιβή για τον υποφανόμενο. –Εναπόκειται δε στους χρήστες να κρίνουν αν το φιλόδοξο αυτό εγχείρημα άξιζε τον κόπο.]